

Yttrande över remiss från Naturvårdsverket gällande förslag till myndighetsgemensamma riktlinjer för flytt av varg inom Sverige

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser:

- Att vid beslut om att flytta varg bör en riskvärdering av djurets välfärd göras, då detta kan ha en påverkan på såväl individ- som populationsnivå.
- Att vid de fall en varg bedöms lämplig att flyttas, så bör fångst, flytt, transport och övervakning göras enligt vedertagna *refinement*-strategier.
- Att flytt och märkning av varg som förvaltningsåtgärd bör omfattas av etisk prövning.

Generella synpunkter

Flytt av varg kan vara motiverat ur artbevarandesynvinkel. Berörda vargar riskerar dock att utsättas för omfattande stress, rädsla och ibland smärta vid flytt och märkning. Vid forskning på vilda djur, inklusive vargar, ska en skada-nytta (harm-benefit)-analys göras (inom ramen för en etisk prövning), humana slut- och avbrytningspunkter användas, 3R appliceras och fångst och hantering utförs av specialutbildad personal, enligt svensk försöksdjurslagstiftning (Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur, SJVFS 2019:9, saknr L150). I de fall flytt och märkning av vilda djur inte inkluderar inslag av forskning - gränsen är inte alltid tydlig - så kan flytten räknas som förvaltningsåtgärd, vilken inte omfattas av motsvarande lagkrav. För att minska riskerna för den enskilda vargen, och för att lyckas väl med flytten, bör motsvarande strategier som vid primär forskning (harm-benefit-analys, refinement inom 3R, mm.) tillämpas även vid denna typ av förvaltningsåtgärd.

SLU anser dock, som framförts i SLUs synpunkter på Jordbruksverkets uppdrag att utreda gränsdragning mellan förvaltning av vilt och fisk och användning av vilda

djur i forskning (N2018/03772/DL), att förvaltningsåtgärder som ”görs på ett systematiskt sätt så att man förbättrar sina kunskaper och ökar vetandet om hur åtgärderna bäst genomförs, då är denna process mycket snarlik forskning” och bör betraktas som djurförsök. SLU vill återigen påpeka att ”vilda djur som utsätts för samma behandling inom viltförvaltningen som försöksdjur, t.ex. vid märkning av vilda djur, ska omfattas av regelverket för försöksdjursanvändning, inklusive kravet på etiskt godkännande” (SLU ID: SLU.ua.2018.2.6-2518). SLU menar att flytt och märkning av varg är en sådan förvaltningsåtgärd, och att denna därför bör omfattas av etisk prövning.

Specifika synpunkter

Riskbedömningar som ligger till grund för riktlinjerna

SLU saknar en riskbedömning av det berörda djurets välfärd vid en flytt; både ur vargindividens perspektiv (vad den utsätts för) och hur detta kan påverka utfallet av flytten ur ett populationsperspektiv. Hur väl en flytt genomförs (metoder för förföljning, fångst, märkning, transport, utsläpp, övervakning) kan påverka den enskilda vargindividens hälsa och välfärd på kort och lång sikt, vilket i sin tur kan påverka hur den flyttade vargen lyckas bidra till vargpopulationen. Den senare aspekten är ju vanligen en bakomliggande orsak till flytten, d.v.s. att djuret ska kunna bidra till den genetiska bredden i vargstammen.

Utöver varsam hantering vid infångandet så bör vargen ges lugnande preparat för att minska stressen under transport (*refinement*). Vargar i Skandinavien sövs från helikopter under goda spårnöförhållanden. Då det är i princip är omöjligt att hinna ikapp en varg under barmarksförhållanden, så bör sövning under sådana förhållanden inte ske, för att undvika extrem stress och undvika slöseri med resurser.

Gällande figur 4 på sidan 10, som handlar om risker med invandrad varg renskötseområde så anser SLU att risken borde bedömas som ”allvarlig” (ruta längst till höger, näst längst upp) med tanke på att konsekvenserna för renskötseln av invandrad varg är så pass stora.

Referenser

Sveriges Lantbruksuniversitet (2019). Synpunkter angående Jordbruksverkets uppdrag att utreda gränsdragning mellan förvaltning av vilt och fisk och användning av vilda djur i forskning, enligt regeringsbeslut N2018/03772/DL. Beslut 2019- 02-26. SLU ID: SLU.ua.2018.2.6-2518.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Göran Ericsson efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av doktorand Johan Lindsjö vid nationellt centrum för djurvälstånd, forskare Åsa Fahlman vid centrum för biologisk mångfald, expert Jonas Malmsten vid

institutionen för vilt, fisk och miljö, professor emerita Birgitta Åhman och professor Anna Skarin båda vid institutionen för husdjurens utfordring och vård.

Göran Ericsson

Linda Ferngren